

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. večer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne odzivamo.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

S O Č A

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne padajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Obsodba ljubljanskega škofa in „Slovenca“.

V seji občinskega sveta ljubljanskega dne 17. t. m. je stavil občinski svetnik dr. Triller (odvetnik, ki je bil pred odhodom v Ljubljano v Tolminu) nastopni nujni predlog:

Slavni občinski svet! V Ljubljani izhaja dnevnik, katerega smatra vsa slovenska javnost po pravici kot oficijelno glasilo našega g. knezoškofa in to že zaradi tega, ker je po današnjih cerkvenih zakonih vsak škof eo ipso general in chef klerikalne, t. j. one stranke v deželi, kateri je zadnji cilj absolutna tudi posvetna nadvlada rimske duhovščine nad narodom. Na ramenih našega vrhovnega dušnega pastirja torej bremeni tudi vsa moralna odgovornost za pisavo njegovega glasila. To je logično in pravično in zagradel bi igral g. knezoškof le smešno ulogo ptiča noja, ako bi hotel tajiti to odgovornost.

In sedaj pač nihče med nami ni prezrl, da je škofov organ iznašel v zadnjem času način boja, ki je celo v naši dobi najskrajnejše politične demoralizacije vzbudil najsplošnejšo senzacijo in indignacijo. Jel je namreč obračati svoje orožje mesto v bojne vrste naprednih moč, ki stoje v vojski zoper rimski klerikalizem, v brezorožne žene in hčerke teh političnih nasprotnikov, poteptal je v prah zastavo rudečega križa, ki je sveta celó že barbariskim narodom, in posnemati je pričel taktiko onih žalostnih angleških divjakov, ki so z oskrnjevanjem žena hoteli prisiliti junaske Bure, da uklonijo svoj trdi tilnik. —

In da bi se pod zaščito škofove mitre in palice vpeljal pri nas se ta boj, tega zastopstvo meščanstva slovenske metropole pač ne sme niti trenutke mirno in molče trpeti; zategadelj usojal si bom pozvati Vas, častiti gospodje tovarisi, v primeren odpor.

Prosim Vas torej sedaj pred vsem, da priznate predlogu, kateri hočemo v tem pogledu staviti, nujnost.

Ko se nujnost soglasno priznava, nadaljuje govornik:

Naglašal sem že, da bo cela ost mojega predloga naperjena zoper g. knezoškofa kot onega klerikalnega prvaka, ki nosi vso odgovornost za „Slovenca“ pisavo. Te že po sebi naravne odgovornosti pa si je gospod knezoškof brezdvomno popolnoma v svesti, ker bi sicer ne mogel in ne smel delati tako glasne reklame za ta svoj list celo v pastirskih pismih, torej v cerkvi. To se mi je zdelo potrebo se posebej naglašati, kajti zalil bi vas, gg. tovarisi, in zalil bi narodno-napredno ženstvo, ako bi pozival občinski svet stolnega mesta slovenskega na boj zoper one škofove „landsknechte“, ki pišejo škofov organ ter mu posojajo svoja cenena imena.

In sedaj k stvari sami! Dne 7. t. m. pisal je škofov dnevnik, da na plese slovenske inteligence prihajajo ženske iz št. 13., in potem ko je imel gosp. knezoškof celi teden časa premišljevali, kako naj bi dostojno popravil to brezmejno infamijo ali „zavrnjenost“, kakor jo je imenoval celó odkriti sovražnik vsega, kar je slovensko, „Grazer Tagblatt“, dopustil je, da je v soboto 14. t. m. njegov organ to infamijo ne le ponovil temveč celo podvojil in potrojil, pišč, da je pisal le resnico in da pozna slovenske liberalne gospe, ki stoje še veliko nižje od žensk na št. 13. Ostalih perfidnostij dotičnega članka tu ne navajam, ker so naperjene zoper moč, ki se bodo vedeli že sami braniti, čim bo imel „Slovenec“ pogum, da jih imenuje. — Pač pa mora meščanstvo ljubljansko pokazati zobe takemu neskončno infamnemu pavšalnemu obrekovanju svojih žena ter zaklicati knezoškofu odločen: Hands off!

Izgovarja se sicer škofovo glasilo, da so ti napadi le pobotnice za taktiko „Slovenskega Naroda“ in zlasti za njegov podlistek „Žrtev razmer“. Quod nego! Ali po eni strani je gospodu knezoškofu ljubljanskemu ravno tako dobro znano, kakor nam vsem, da je „Slov. Narod“ privatno podjetje, ki prostovoljno služi narodno-napredni stranki, na čigar taktiko nima nikakega vpliva niti vodstvo naše stranke, kaj pa še naše ženstvo. Na drugi strani pa je nekaj čisto različnega, ako se političnemu listu vidi umestno, kazati občinstvu, kake izrodke rodi in mora roditi

stan, kateremu je cerkev naložila nenraven nemogoč boj zoper naravo, ki pa se vzlic temu vsiljuje narodu za absolutnega in nezmoljivega sodnika in učitelja morale, ki hoče igrati v socialni družbi in politiki vlogo nadčloveka — ali pa, ako ta, v sredi po njem samem provzročene boja stoječi stan skusa odbijati te napade s tem, da sega z umazano svojo roko v naše rodbinsko življenje, o čigar svetosti niti pojma nima in ako hoče iz sovražnosti do moža skruniti ženo, stoječo izven političnega boja.

Tendenca te najnovejše taktike škofove stranke je sicer očitna, a povsem zgrešena. Naj si ne domisljuje g. knezoškof, da bo s takim bojem odplasil tudi le jednega bojovníka, ali pa celo razcepil narodno-napredno stranko. Pota so nam morda različna, a cilj nam je jedin in ta cilj se glasi: neizprosni boj onemu rimskemu klerikalizmu, oni duhovniški prevladi, ki je bila še povsod ter je tudi pri nas glavna ovira vsakemu resnično kulturnemu napredovanju naroda.

In tega naj nikdar ne pozabi g. knezoškof, da bomo vedeli svetost svojega rodbinskega prava varovati zoper vsakogar, če treba tudi s pasjim bičem v roki, da pa pelje pot, katero nam kaže njegovo glasilo, naravnost v Ricmanje, ali pa še dalje!

In še nekaj bi se usojal klicati v spomin prem. g. knezoškofu. Prokletstvo slovenskega naroda in zasluga njegove duhovščine je, da se uresničujejo nad njim prokovanja najzagrizenejših sovražnikov. Tako je kranjski pesnik, ki sicer ni bil prijatelj Slovencev, Anastazij Grün, pel nekoč: Bombardiert mit Distelköpfen — frisch die Pfaffen aus dem Land! Nehmt ein Glas des besten Weines, auf der Priester Wohl zur Hand! — In ako bi se danes uresničil ta poziv, tedaj bi bila v prvi vrsti zasluga skofovega glasila, ako bi zmanjkalo po celi deželi osata, vina pa bi zadoščalo dve tri časi! In s tem sem pri kraju.

Pozivljam vas, častiti gg. tovarisi, da v znak skrajnega ogorčenja nad ožigosanim potetjem škofovega glasila napram našemu ženstvu storimo soglasno sledeči sklep:

Občinski svet stolnega mesta Ljubljana

1) Izraza gospodu knezoškofu ljubljanskemu svoje globoko obžalovanje nad brezmerno frivolnostjo, s katero se je drznilo njegovo glasilo „Slovenec“ blatiti slovensko ženstvo;

2) sklene, da se občinski svet in mestni magistrat v znak ogorčenosti ne vdeležita, izvzemši cesarske maše, oficijelno nobene cerkvene slavnosti in prireditve toliko časa, dokler ne dobi napredno meščanstvo oziroma ženstvo zadostne satisfakcije;

3) naroča mestnemu magistratu, da pri vseh uradnih razpisih in razglasilih prezira škofovo glasilo „Slovenca“.

Ze med utemeljevanjem so se čuli ogorčeni klici zoper škofa in njegovo gardo. Resolucije so se enoglasno z živahnim priznanjem sprejele.

V podlostih, v lazeih, v zavijanju, v zvitarjah, v obrekovanju, podlikanju, drezanju v najobčutnejši strani človeške narave, v takih in enakih „čednostih“ so klerikalci veliki. In to so tudi njihova glavna sredstva v boju proti napredni misli, katere jim posvečuje namen. Klerikalno časopisje goji sistematično te „čednosti“, in te so obrodile že lep sad. Razne obsodbe klerikalnih listov po sodnijah, razni prizori, ki se javljajo pri takih povodih, ter so taki, da se človek s pošteno dušo z gnjusom obrača od njih, drugi odpori itd. to so pojavi, ki sicer glasno govorijo proti klerikalni struji med nami, kateri pa niso tako močni, da bi prepričali klerikalne mogotce, da treba kreniti na drugo pot. Ne, baš obratno, le še dalje stopajo po potih podlostij, infamij in lažij. Klerikalci so uvedli v našo javnost način boja, o katerem je mogoče izreči v slučajih obsodbo, ali ta način ne more biti drugačen. Kakor se v gozd klič, tako odmeva nazaj, klin s klinom! Kadar se nabere klerikalnih perfidij ter dobijo na nje primeren odgovor, takrat pa javkajo, kakor maček, kadar se mu stopi na rep, in javkajo naprej, se delajo razžaljene

— 55 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(D dalje.)

»Resnica,« odvrne Rotgier, »iz vas govori velik razum in izkušnja. Danveldoovo zločinstvo, ako bi tudi naprtili vso krivdo na njega, bi vsekako-le padlo na naš red, a po tem na nas vse; tako pa se izkaže v javnosti naša nedolžnost ter se navali vse na Juranda, na jezo Poljakov in na njihovo zvezo s peklenskimi močmi.«

»A potem naj nas sodi kdor hoče, papež ali rimski cesar.«

»Dà.«

Nastane zopet za trenutek molčanje, na kar vpraša Rotgier:

»Kaj torej učinimo z Jurandovo hčerko?«

»Premisliva to.«

»Dajte jo meni!«

A Siegfried ga pogleda ter reče:

Ne! Čuj me, mladi brat! Kadar pojde za blagor reda, ne dopuščaj ni možu, niti ženi, niti samemu sebi. Danvela je doseglja roka božja radi tega, ker se ni hotel zgolj maščevati za krivico, doprinešeno našemu redu, marveč ob enem tudi vstreči svoji strasti.«

»Vi me slabo sodite!« reče Rotgier.

»Ne strežite mesenim željam,« nadaljuje Siegfried, »kajti to pomohkuži vaše telo in dušo in kolena tega močnega plemena vas pritisnejo tako k tlom, da več ne vstanete.«

In že vtretjič nasloni svojo mračno glavo na svojo roko, ker je očitno mislil na samega sebe, kajti čez trenutek je dejal:

»Tudi meni teži dokaj človeške krvi, dokaj bolečin in solz... Tudi jaz se nisem obotavljal, kadar je šlo za blagor našega reda ter sem sprevidel, da nečesa ne dosežem s silo, iskati druga pota; ko pa pridem pred gospoda, katerega ljubim in spoštujem, mu porečem: »To sem učinil za naš red, zá-se pa sem si odbral zgolj trpljenje.«

Na to dvigne roki kvišku ter zakliče:

»Odpovejte se razkošju in razbrzdanosti, vtrdite svoja telesa in srca, kajti že vidim, kako letajo po zraku beli orli, ki imajo rdeče kremplje od križarske krvi...«

Daljša beseda mu prietrga vihar, ki zapiha tako močno, da se jedno okno na galeriji z velikim treskom odpre ter se vsa dvorana napolni s hladnim zrakom in snegom.

»V imenu Očeta, Sina in sv. Duha! Strašna je nocojšna noč!« reče stari Križar.

»Noč nečistih duhov!« odvrne Rotgier.

»Ali so pri Danveldu duhovniki?«

»Dà...«

»Umrl je brez odveze! Bog mu bodi milostljiv!« Na to oba umolkne. Potem pa pokliče Rotgier

služabnike ter jim naroči, naj zapró okno in popravijo goreče baklje. Ko oni odidejo, vpraša znova:

»Kaj nameravate učiniti z Jurandovo hčerko? Ali hočete, da jo odpeljejo odtod v Insburk?«

»Odpeljen: jo v Insburk ter učinim z njo to, kar bc zahteval blagor našega reda.«

»A kaj naj storim jaz?«

»Ali si dovolj pogumen?«

»Kaj sem zakrivil, da dvomite o tem?«

»Ne dvomim, ker te poznam in te radi tvoje hrabrosti ljubim bolj nego koga drugega na svetu. Pojdi torej na dvor mazoveškega kneza in povej mu vse, kaj se je tu pripetilo in kaj sva se tu dogovorila.«

»Ali se morem podati v očitno pogubo?«

»Ako tvoja poguba dopomore v korist našemu redu, ti moraš to učiniti. Toda ne. Ne čaka te pogin. Oni ne bodo delali krivice gostu, k večjemu, ako bi te ne hotel kateri pozvati na dvoboj, kakor je to učinil oni mladi vitez, ki nas je vse pozval... On ali kdo drugi, toda to ni nič strašnega.«

»Bog daj! Toda morejo me zgrabit in vreči v ječo.«

»Oni tega ne storé. Pomni, da imamo pismo, ki ga je Jurand pisal knezu, vrhu tega pa greš tje kaj radi tega, da se pritožiš čez Juranda. Poveš ondi točno vse, kaj je doprinešal v Štítnem, in morali bodo verjeti. Dà, mi smo mu prvi najavili, da je pri nas neka deklica ter ga povabili, naj pride in si jo ogleda. On je to storil, prišel ob pamet, komturja ubil in ljudi nam pomoril. Tako boš govoril. Kaj naj ti oni odgovoré na to? Danveldoova smrt se urno razglasi po vsej Ma-

v najsvetnejših šolstvih, katerih nimajo več, protestirajo — v ostalem pa hodijo svoja pota naprej. Na teh potih so spustili v svet zopet veliko perfidijo, naperjeno proti narodnemu ženstvu v Ljubljani, kakor jasno govori interpelacija, katera je zopet enkrat energičen protest proti tistim peklenskim infamijam, s katerimi se zaganjajo klerikalci v naprednjake, v njihove družine ter ne pustijo v miru niti našega ženstva, ki se ne utika v javnost. Protest je pač umesten, in čuli smo od raznih stranij glasove, da je bila to energična beseda na pravem mestu. To je pot, po kateri se bomo uspešno bojevali proti brezvestnemu klerikalizmu, in upamo, da ob takih slučajih, ako vso reč prav preudarimo, utihnejo celo tiste brumne duše, ki se drugače tako rade zgražajo nad vsakim odgovorom klerikalcev iz naprednih vrst, misle si: saj je vendar tako prav!

Protest občinskega sveta ljubljanskega proti škofu Bonaventuri je velezanimiv in značilen pojav v naši politiki, pojav, ki govori cele knjige, ki je pa v nekem pogledu tudi svarilo za naše goriske klerikalce!

DOPISI.

Št. Peter, 18. febr. 1903. — V zadnji številki „Primorskega lista“ se je drgnil v me neki dopisnik, ki najbrže kako bogočastno službo opravlja, pa le iz dobičkarije, češ, da ne opravljam redno svoje službe, da nisem v uradu ob prepisanem času. Ta klerikalni tiček mora biti dobro podučen iz kakega klerikalnega katekizma o novih zapovedih do bližnjega, ki so najbrže te-le: „Sovraži vsakega pristonisletnega človeka, tudi brez pouda, do smrti in škoduj mu na ugledu.“ Sklenil sem tega zlobnega, brezvestnega, škodoželjnega, obžalovanja vrednega dopisnika prezirati, pa vsled kakega čitalca, kateremu niso znane tukajšnje razmere, kakor domačinom, koji vedo, da sem tuk. klerikalcem na poti, kjer bi najrajši sami bili in kjer izustim marsikakikrat kako resnico, koja jim oči kolje, in vsled onih čitalcev, ki sodé na izrek: „Kdor molči, pritrdi.“ sem primoram oglasiti se na oni brezvestni dopis.

Prvi odstavek spričuje, kako delajo predsedniki naših klerikalnih društev lahko vse in brez nadzorstva, kar jim drago, akoravno je v škodo društvenikom. Ne tako pa c. kr. postarji; ako tudi so veliko let v službi, nimajo take oblasti kakor kaki mladi klerikalec, oni so podvrženi strogim pa pravičnim predstojnikom. Torej prvi odstavek ni umesten, meni kaj očitati.

Glede moje dolžnosti in službe bodi povedano, da dopisnik me ne bode pohujšal, da bi tudi od sedaj naprej ne storil za službo več nego je moja dolžnost. Da sem delal do sedaj velikokrat več kot je moja dolžnost velevala, lahko spričuje sam dopisnik, drugi vaščani in stranke sosednih vasij, kako so bili izven uradnih ur posluženi in zakaj bi ne bili med uradnimi urami?!

Da ne iščemo drugih pric, naj le popraša dopisnik vzornega vodjo slavne čez vse slavne tukajšnje kmetijske zadruge.

On ve dobro, da na isti tablici je uradni čas tako-le zapisan: Ob delavnikih 7½—11, 1—5, ob praznikih 8½—11, 1—5. Ob nedeljah 8½—11, 1½—3. On ve dobro, da pri vsem tem, ko so ob nedeljah skrajšane uradne ure, oddajajo in sprejemajo stranke njih pošiljatev do 4. ure in tudi pozneje, kakor tudi da v poletnem času, ko je več promet, da se mudi klerikalcem na srcu ležeci poštar po eno in tudi več ur na pošti, in radovoljno sprejema vsako poštno pošiljatev od vsake stranke, kakor jih je tudi sprejemal od nam znane zadruge.

Ko bi vodja pa vsled velike društvene trgovine odpotoval, potrudil naj se dopisnik do „Nutota“, vodjevega oskrbnika, ki se nahaja sedaj tudi kot I. natakar v tukajšnjem katol. vinotoku; njemu je znano dobro, kolikokrat je bil izven uradnih ur na pošti. Pripeti se večkrat, da vsak uradnik zapusti urad za hip časa, tudi na dvoru se gotovo to dogaja in tudi jaz bi se ne hotel istemu odpovedati, ako bi dobil kako visje povelje, kakor od naših prvih klerikalnih stebrov, kojim ni prav, da se za kako minuto odstranim. V zadostilo za moje prestopke se zavežem s tem proti škodoželjnemu dopisniku za vsak dokazljivi slučaj, ko sem bil dvakrat, trikrat iskan, plačati globo 10 kron, on naj se zaveže mene pa le z 1 krono odškodovati za vsako strankam napravljeno ljubav izven uradnih ur. Naši klerikalci dobro vedo, da koga sumničiti je greh in po vrhu tudi kaznjivo, in vendar tega greha nočejo odvrniti od svojega bližnjega. Dragi bralci! Dosti bi se lahko še pisalo iz naše vasi o teh modernih klerikalcih, pa tukajšnji liberalci, kakor jih imenuje dopisnik, so ponižni, miroljubni ljudje, ki hočejo v miru živeti kot takrat, ko ni bilo še med nami teh dzrazbarskih klerikalcev. P. B.

Na Gradšču, 16. febr. — Minulo soboto je predaval tukaj kmetijski potovalni učitelj g. A. Štrekelj. Mnogo zanimivega nam je povedal iz kletarstva, pravljanja vina, sadjarstva i. dr., o čemur so se mu stavila vprašanja; vse nam je prav razumno v domačem govoru natančno pojasnil. Žalibog, da nam v marsičem ni možno vse tako pravilno urediti, kajti finančna sredstva nas večinoma zavirajo. Bodi mi dovoljeno tem potom izraziti prijaznemu gosp. učitelju v imenu poslušalcev, katerih je bila natlačena tuk. šola, pristrčno zahvalo za trud in ljubeznjivo občevanje z nami!

Po 1½ uri koristnega pouka nas je slo mnogo v družbi g. učitelja na kupico rujnega vinca v gostilno gosp. Miha Žorža. Vino, s katerim nas je ta večer gosp. Žorž postregel, je bilo izborno, kajti sam g. učitelj se je o njem prav laskavo izrazil, rekoč: Nisem se nadejal, da dobim pri vas tako dobro in okusno vino; na Vipavskem nisem še takega pil. Vprašal je gosp. učitelj na-

tančno, kako sploh se tukaj vino pravlja, kar se mu je pojasnilo; izrekel se je pohvalno o enakem ravnanju ter priporočal, držati se tudi v bodoče teh načel.

Gospodje vinorejci! poskrbite, kolikor Vam sredstva dopuščajo, zboljšati kletarstvo ter preskrbeti si nekaterih cenejših priprav pri pravljanju vina — saj vem, da vsega ni mogoče storiti tako, kakor se je priporočalo. Tu napredujmo, ne bode nam žal! Osnujte sadjarsko društvo, Vam toplo priporočam! Zgodno sadje nam mnogo kronic doprinese. —

Torej pogum, pa dobra volja, in bodočnost bode naša!

Iz Ozeljana, 15. febr. 1903. — V zadnjem „Prim. Listu“ je bil zopet dopis iz Šempasa pod krasnim naslovom: Brezobziren „Soci“ lažnjivec! Hvala lepa, ti najčistejši resnicoljub! Brezmadežni dopisnik „Prim. Lista“ piše dalje, da se je oglašil nekdo v „Soci“ s svojim umazanim peresom. Temu ošabnemu dopisniku ne odgovarjam drugega nego da trdim, da so zakrivilo prepričanje opisani. Za to imamo na razpolago priče.

Kar se tiče popivanja, smo popivali vsi skupaj, ali plačali smo pa le mi. Usaj pa njegovi kolegi nič, a pardon, Usaj ni pil z nami! Kdo torej je bolj umazan, ali dopisnik „Prim. Lista“ ali dopisnik „Soci“. Dopisnik „Prim. Lista“ se zraven ni bil, pa vendar vse ve, samo resnice ne. Kar se tiče poravnave med U. in Šp., naj se brezmadežni preveč ne čudi; za 6 kron, katere je dobil V., ne mislite, da je tako velikodušen. Kaj se; ako bi imel U. čisto vest, bi ne bila taka poravnava. Potrtil je sam, da nista govorila skupaj. Za to so priče. Kje so torej tiste neumestne psovke?

Kar se tiče luknje v ulici Dogana in drugod, ni še Šp. okusil, ali se sladko spi ali ne. Najčistejši in brezmadežni je bil pa že za svoje mladosti „prišraufan“, in to se več mesecev; torej ve, kako se valja na sličnih posteljah. Ni še leto minilo, ko je bil okusil isto radost, biti „prišraufan“, pa „odšraufali“ so mu še 200 kron. Taka je torej zgodovina junaka „Prim. I.“

Ni pa treba misliti, da se poteguje brezmadežni za U. Kaj še, on mu je de.eta briga; temu je namen le, očrtniti Šp. in Ž. pripraviti ob krčmo.

Fr. Šp. v Ozeljanu je bil naročnik „Prim. I.“, ali ga je odpovedal, ker se upa pisati take laži. Kar je tam pisano, je debela laž, tako debela, kakor dopisnik sam; pa saj „Prim. I.“ ne živi, ako ne laže! Dopisnika so pa siti tudi klerikalci, kar jih je bolj sposlovanja vrednih, pa tudi jaz mu ne odgovorim več, pa če nagromadi poln koš lažij, namreč tisti, pod kateri je bil zlezal, ko je bil tako sladko ginjen. Se že lahko spomni, kje in kedaj, saj spomini so sladki.

Skrilje, 16. febr. 1903. — Bralno in pevsko društvo „Čaven“ v Skriljah je imelo svoj letni občni zbor v nedeljo 15. t. m.

Odbor je ostal pri starem, iz česar se sodi, da živa popolno zaupanje.

Ta dan so nas obiskali pevci društva „Školj“ iz Šmarj ter so nas razveseljevali s svojim lepim petjem; poseben vzgled so nam dali s svojim lepim vedenjem, tako da so se nasi ljudje čudili. To je sad neumornega njihovega pevovodje, nadučitelja, kateri se trudi in žrtvuje, za kar pa nekateri dolgo-nohtniki ne pripoznajo učiteljstvu zasluge.

Pri tej priliki so obiskali mimogrede proti domu predsednika Bral. in pevskega društva „Čaven“.

Zapeli so i pri njem nekaj pesmij ter potem veselo odšli, rekoč, da nas o priliki zopet obiščejo. Tako bi bilo res potrebno, da se naša društva vedrijo in podpirajo in obiskujejo, posebno o takih priložnostih na občnih zborih. Torej čast vrlim pevcem in pevovodji!

Iz Straže na Cerkljanskem. — Iz naše vasi sta bila zaporedoma dva dopisa v „Primorskem Listu“, tičoča se ustanovitve šole pri nas. Na prvi dopis nimam nič odgovarjati, ker je pisan nepristransko in se ozira na pravične zahteve naših občanarjev. Drugi dopis z dne 5. febr. pa je poln klerikalnih lažij in hinavščine. Najprej vsklika dopisnik, da kakor se čuje, se nam vendar izpolni iskrena želja, da dobimo šolo tudi pri nas. Iz tega bi bilo sklepati, da so se ti naši možje silno trudili za ustanovitev šole. Mi pa vas vprašamo, kedaj ste se kaj brigali za ustanovitev šole, odkod torej izvira sedaj vaša iskrena želja? Ali ste napravili le en korak v ta namen. Sedaj pa, ko so spravili drugi stvar v pravi tir, je oživela res vaša iskrena želja, izkoristiti to reč v svoje namene. Nadalje pravi dopisnik, da se je odločilo po vsestranskem prevdanku, da naj bo šola v hiši g. Pirha, ker je tudi večina občanarjev za to. Kako pač morete trditi kaj takega, kedaj in kje se je to določilo, povejte nam to? In kje je vaša večina občanarjev, ki bi zahtevala šolo pri Pirhu? V delokrog naše šole spada 27 hišnih števil, in od teh jih je 17, ki so potrdili s podpisom, da zahtevajo šolo pri g. Ivanu Čefarinu na Želinu. In samo 9 jih baje zahteva, da bi bila šola pri Pirhu. Potem je torej po najnovejšem klerikalnem računu 9 več nego 18. Glavni vzrok je po mnenju onih ta, da na Želinu ni kraj za šolo, ker Čefarin nima primernih prostorov, povrh pa je tam še gostilna, kjer se ustavljajo tučji, ki so baje našim otrokom silno nevarni. Mi pa mislimo, da v pošteni Čefarinovi gostilni se ne zbirajo sami Kani-bali, da bi se bilo bati, da bi naše otroke kar pojedli. Zastran primerne šolskega prostora pa bodite brez skrbi. G. Čefarin namenuje zgraditi gospodarsko poslopje popolnoma ločeno od gostilne in v njem, če treba, tudi šolski prostor popolnoma po načrtu, kakor mu ga določi šolska oblast.

(Dalje v prilogi.)

zoviji, in vsled tega se oni ne bodo pritoževali. Jurandovo hčerko bodo sevédá še iskali, ker pa je Jurand sam pisal, da je ni pri nas, tudi njihov sum ne pade na nas. Treba je pokazati pogum in zavezati jim je-zike. Pa si bodo mislili, da bi si nihče izmed naših ne drznil priti k njim, ako bi bili mi nečesa krivi.

»Resnica. Po Danveldovem pogrebu pojdem takoj na pot.«

»Bog naj te blagoslovi, sin! Ko izvedemo vse tako, kakor je treba, oni ne bodo le osupnjeni, marveč se bodo morali celo odreči Juranda, da ne bomo mogli potem reči mi: »Glejte, kako oni postopajo z nami!«

»Tako se bo treba pritožiti na vseh dvorih.«

»Veliki sodnik to tudi učini in sicer v blagor reda, ker je Danveldov sorodnik.«

»Toda kaj, ako ta spihovski zlod ozdravi ter dospe na prosto?«

Siegfried mračno pogleda pred se, na to pa reče polagoma in s povdankom:

»Ako tudi dospe na prosto, čez red se niti z jedno besedico ne pritoži.«

Na to jame še podrobnejše poučevati Rotgiera, kaj ima govoriti in česa zahtevati na mazoveškem dvoru.

III.

Vest o dogodkih v Ščitnem je dospela še poprej nego brat Rotgier v Varšavo ter povzročila ondi nemir in začudenje. Niti sam knez, niti kdo drugi na dvoru ni mogel razumeti, kaj se je dogodilo. Pred nedavnem, uprav nekoliko poprej, nego je nameraval Nikolaj iz Dolgega lesa oditi v Marburg s knezovim pismom, obsegajočim pritožbo čez napuhnene komturje radi tega, da so ugrabili in odnesli Danušo, ter ob enem tudi zapoved, naj mu jo takoj vrnejo, je dospelo pismo od gospodarja iz Spihova, ki je najavljalo, da njegove

hčerke niso ugrabili Križarji, nego navadni obmejni razbojniki, od katerih pa bode v kratkem odkupljena. Radi tega poslanec ni odšel in nikomur ni prišlo na misel, da bi bili mogli Križarji dobiti takšno pismo od Juranda, grozeči mu s smrtjo njegovega otroka. Težavno pa je bilo razumeti to, kar se je bilo pripe-tilo, kajti razbojniki, knezovi in križarski podložniki, so zgolj po leti napadali drug drugega, ne pa po zimi, ko je sneg izdal njihovo sled. Napadali so navadno barantače, ali pa ropali po vaseh, jemajoči ljudi in njih živino, toda da bi si drznili, dotakniti se samega kneza ter odnesti njegovo gojenko, a vrhu tega še hčerko mogočnega in splošni strah vzbujajočega viteza, tega nihče ni mogel verjeti. Na vse to, kakor tudi na druge dvome je bil odgovor Jurandovo pismo z njegovim lastnim pečatom, ki ga je bil prinesel človek, o katerem je bilo znano, da je iz Spihova. Radi tega nihče ni mogel več sumiti, pač pa se je knez razsrdil tako, da že dolgo niso videli takšnega, ter zapovedal, naj njegovi ljudje gredó za onimi razboj-niki po vsej meji kneževine, pozvavši ob enem plockega kneza, naj tudi on to učini ter ne prizanesi zločincem.

Toda med tem dospe novica o vsem, kar se je bilo pripetilo v Ščitnem.

Prehajajoča od ust do ust, je bila ona desetkratno povečana. Pripovedovali so, da je Jurand sam dospel h gradu, planil skozi odprta vrata ter povzročil ondi takšno klanje, da je le malokdo ostal živ in da je bilo treba poslati po pomoč v bližnji gradič, sklicati od-ličnejše viteze in oborožene tolpe pešcev, ki so še le po dvanednem obleganju vdrli v grad in Juranda premagali. Govorili so, da ta vojska sedaj za gotovo prekorači mejo in da iz tega nastane brezidvomno ve-lika vojna. Knez, ki je vedel, koliko je velikemu mojstru mar za to, da bi se v slučaju vojne s poljskim kraljem

postavile moči obeh mazoveških knezov na njegovo stran, ni verjel tem novicam, ker mu ni bilo tajno, da bi nobena človeška moč ne zadržala Poljake, ako bi Križarji pričeli vojno, bodisi že z njim, ali s plockim Zemovitom, katere vojne se je zelo bal veliki mojster.

Vedel je, da vojna mora nastati, toda prizadeval si je, oddaljiti jo, in sicer radi tega, ker je bil zelo miroljuben in ker si je moral v slučaju vojne z Jagielom preskrbeti toliko vojakov, kolikor jih še red nikdar ni imel; ob enem pa si je tudi moral zagoto-viti pomoč knezov in vitežtva, a to ne le v Nemčiji, marveč na vsem zapadu.

Knez se radi tega ni bal vojne, vsekako pa je hotel izvedeti, kaj se je bilo zgodilo in kaj si naj misli o dogodkih v Ščitnem, o ugrabljenju Danuše in o vseh teh novicah, ki so dohajale od meje. Dasi nikdar ni bil naklonjen Križarjem, mu je bilo vendar močno všeč, ko mu je kapitan njegovih strelcev nekega ve-čera najavil, da je dospel neki križarski vitez, ki želi biti vsprejet.

Sprejel ga je dostojno in dasi je takoj spoznal, da je to jeden onih bratov, ki so bili v gozdnem gra-diču, se je vendar delal, kakor bi ga ne poznal, ter ga vprašal, od kod prihaja in kaj ga je pripeljalo v Varšavo.

»Jaz sem brat Rotgier,« odvrne Križar,« ter sem še pred nedavnem imel čast, pokloniti se vaši knežji milosti.«

»Ker si pa brat, čemu ne nosiš vaših znakov?« Vitez se jame opravičevati, da radi tega ni ogrnil ná-se belega plašča, ker bi ga bili brezidvomno vjeli in vrgli v ječo, ali celo ubili mazoveški vitezi, ako bi bil to učinil. Povsod na vsem svetu, po vseh kraljest-vih in po vseh kneževinah čuva znamenje sv. križa.

Tiste druge namene, ki jih podtikate nam, ki zahtevamo solo na Želinu, pa pustimo le vam, shranite jih sami, potem boste se lažje shajali z njimi; saj imate tako le druge namene pri naši šolski zadevi. Za solo vam se mar ni; naj bo, kjer hoče, kakor ste se sami izrazili, da vam ne gre toliko za solo, če je tukaj ali tam, samo tega ne pustimo, da bi kedo brez našega dovoljenja kaj ukrenil. Za komando vam torej gre! Pač nekaj se mislijo pa tudi okoristiti s tem, da zahtevajo solo pri Pirhu. Neko brv čez Idrijco, ki jo rabita samo dva, mislijo s šolsko pomočjo napraviti z občinskimi stroški.

Kakor je ves dopis lažnjiv v omenjeni številki „Prim. Lista“, mora biti seveda lažnjiv tudi podpis, ki se glasi: „več Strazanov“. Bila sta pa samo dva zagrizena klerikalca, dopis sam pa je skoval neki cerkljanski pijani klerikalec.

Mi se nadejamo za trdno, da slavna šolska oblast v Tolminu se ne more ozirati na zahteve naših nasprotnikov, ki jemljejo zavezo svoje pristranske namene, in ker zahteva solo pri Čefarinu nad dve tretjini naših občanarjev.

Pravicoljubni Strazan.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — Sinoči je umrl po kratki bolezni g. Ivan Reja, znani gostilničar „alla Colomba“ v Gorici v ulici Caserma. Pokojnik je doživel 51 let. Reja je bil unet narodnjak in zvest podpiratelj naših narodnih društev, mož, ki se je vedno z unemo deležil našega javnega življenja, ki ga je bolel vsak udarec po nas Slovincih ter veselil vsak naš napredek. Od časa razkola je stal neomahljivo v naših vrstah ter bil radi tega od klerikalcev večkrat kruto napaden. Pogreb bo jutri popoldan ob 1½. — Bodi mu blag spomin! Preostali nam so žalje!

Umrl je v Gorici v starosti 82 let dr. Karl pl. Scherzer, pooblaščen minister, mož, ki je igral svoj čas v javnosti važnejšo politično ulogo ter mnogo potovl. Od l. 1897. je bival v Gorici. Trupce prepeljejo naravnost v Gotho, kjer ga sežgo in pepel prepeljejo na Dunaj v rodbinsko rakev.

Umrl je v St. Vidu na Dolenjskem starostla kranjskih učiteljev, g. Andrej Turk, v dobi 95 let. Rojen je bil v Cerkljici l. 1808. Tekom narodnega preporoda na Kranjskem je doživel pokojni mnogo preganjanj.

Pevskemu in glasbenemu društvu je daroval g. Ant. Kriznič, zupan v Kanalu, 5 kron, ker se ni mogel udeležiti plesnega venčka.

Sokolova maskerada. — Kakor že dolgo vrsto let tako zaključil „Goriški Sokol“ tudi letos predpustne zabave z maskerado na pustni torek v čitalničnih prostorih. — Letošnja maskerada nima posebnega naslova ni torej kakšnega določenega lica, marveč pripušteno je prosti volji udeležencev, da si

izberó maske ali kostume, kakor jim drago. — Pričakovati je torej z vso pravico, da letošnja maskerada bo vseskozi dostojen zaključek veseljaka Karnevala med goriskimi Slovinci. — Neudje, ki niso dobili vabila, pa bi se radi udeležili, naj si preskrbé vstopnico. Maske, ki hočejo vstopiti popolnoma tajno, naj si preskrbé posebno vstopnico, ki jih izdaja odbor v ta namen.

Plesni venček obeh zborov našega „Pevskega in glasbenega društva“ v sredo v prostorih hotela Central se je razvil v prav impozanten ples. — Dasi sredi tedna, ko ima vsakdo drugo jutro ob navadni uri svoja vsakdanja opravila, vendar je bila udeležba tako številna, da so bili poslušeni polni vsi oni obširni prostori, ki so šele par let na razpolago tudi za naše veselice. — Skromni naslov „plesnega venčka“ je zvalil marsikoga, ki ni prijatelj zunanega blišča, za katerim tiči le prepogosto malo resnične zabave. Slovinci se čutimo nekam bolj srečne v takozvani „domači družbi“, ki je enega srca in duha. In taka domača družba je bila v obitem številu zbrana v sredo, da preživi večer v prijetni, neprisljeni, po etiketi ne pretesni, živahni zabavi. — Prvo četvorko je plesalo 40 parov v dveh vrstah, a se nad 20 parov same mladine je preostajalo. To je za „plesni venček“ v Gorici pač krasno število. Da je bilo i dovolj drugih gledalcev obojega spola, nam ni treba še posebe naglasati. — Med počitkom je pel možki zbor tri in mešani dve pesmi, ki so povišale sijaj tega prelepega večera. — Ako bo koga zanimalo, povemo i to, da je tudi gmotna stran prav ugodna, kajti dohodki so nadkrili troške, da ima posebna blagajna obeh zborov še nekaj dohodka od tega „venčka“, za kar je treba zahvaliti razne prijatelje našega društva, ki so poklonili ob vstopu večje zneske. Hvala jim presrečna! Hvala tudi veseljenemu odboru, ki je v obilni meri izpolnil svojo nalogo!

Ajdovska učit. podružnica in „Gorica“. — To glasilo pobožnjakov ni moglo drugače nego da je utaknilo svoj nasek tudi enkrat v to učit. podružnico. Poročalo je namreč v 13. štev. o zborovanju, ki se je vršilo 5. t. m. v Sv. Križu. To poročilo je zopet krepek dokaz, kako ta list farba in resnico pači, kajti vse poročilo je skrajno tendenciozno in neresnično. Ker storiijo prizadeti in odbor podružnice gotovo svoje korake v obrambo pravice in resnice, opustim za danes dokazovanje in zavračanje, četudi ne morem zamolčati, da tretji referent (Mozina), katerega si dopisnik posebno privoščil zaradi socijalistične propagande (!), ni v vsem svojem referatu niti z eno besedo omenil nikake soc. demokracije!

Lopovi so tisti, ki napravljajo in objavljajo taka poročila!

Udeležnik zborovanja učit. podružnice. Ricmanj v državnem zboru. — Poslanec Plantan in tovariši so interpelirali vlado zastran nečuvnega in nezakbnitega

postopanja irzškega namestništva, oziroma koperskega okr. glavarstva, proti Ricmanjem. Naslovljena je interpelacija na ministerskega predsednika in na neučnega ministra.

Nunc Jaka molli. — Iz Kreda pri Kobaridu nam poročajo:

„Naš nunc Jaka Fon, po domače „tista mičkna reč“, se je v cerkvi bridko zjokal nad „Sočo“ in „Primorcem“, ki sta imenovala ljubljanske misijonarje — „pohrajače“. In na to je zmolił očenaš za Vas doli pri „Soči“ in „Primorcu“, da bi Vas hudič ne pohrustal s kožo vred. — No, nam se pa zdi, da Jaka najbolje stori, ako moli sam za-se. Poleg molitve pa je dobro zaslužno delo tudi miloščina. Jaka naj torej ne hrepeni le po tisočakah, marveč naj raje deli včasih tudi miloščino revežem. Ali ne vé, da: „kar far privéka, nima teka?“ Navadno kuharica vse ali večino pobere, in Jakceva Perpetua ima že zdaj vso oblast nad njim. Samo polento mu kuha, a tisočake zbira. Za koga neki?! — Torej naj oče Jaka le na-se misli, naj moli za-se in misli na reveže, naj ne stiska revežev, ako mu ne morejo plačati, doli pri „Soči“ pa ne potrebujejo njegovih neumnih molitev.“

Borjanski vikar Janez Sedej je se vedno stari pivček, kakor je bil. Popiva, da je veselje, a mašuje potem ob 10. ali 11. uri ali celo — nič. Pravijo, da vsakrat mašo — „zapije“.

V Gornji in Dolnji Borjani snujejo dve mlekarici. Eni pravijo napredna, drugi pa klerikalna. Sedej agituje seveda za drugo. Neki ženi je obljuboval, da bodo imele njene krave toliko mleka, da bodo „se.“, ako ga bo nosila v klerikalno mlekarico. No žena ne mara tolikoga blagoslova; zadovoljna je s svojim mlekom in z „napredno“ mlekarico.

Nekega moža pa je hotel odpraviti od napredne stranke s strašilom, da drugače ne bo imel sreče ne pri: ženi, ne pri živini, ne na polju. — Ali ni zanimivo, kaj vse kvasijo ta posvečena usta priprostemu ljudstvu? Pa se čudijo, ako — vera peša!

Prva mlekarska zadruga na Vipavskem se je ustanovila prošlo soboto v Crnicah. Ker se nahajajo Črniče blizu mesta, se ne bo pečala zadruga z izdelovanjem sira in masla marveč s prodajo svežega mleka, ki se bo vsak dan vozilo v Gorico. Mlekarica začne delovati meseca aprila. Naše riske rojake opozarjamo že sedaj, da se sprejemalo v mlekarico samo sveže, neposneto in popolnoma čisto mleko. Mleko bolne živine in mleko iz nesnažnih hlevov se bode izključilo. Kdor se ne bo hotel torej okužiti z različnimi boleznimi, ki pridejo čestokrat z mlekom v človeka, ta bo gotovo jemal svojo potrebstino pri gornji mlekarici.

Prihodnji kmetijski shod bode v nedeljo ob 3. pop. v Pliskovici na Krasu. Polovalni učitelj gosp. Anton Štrekelj bo govoril o predmetu: Kako moramo ravnati, da nam bo donasala živinoreja na Krasu več dobitkov.

Kdo je kriv neuspehov na naših srednjih šolah? — Nasi citatelji se spominjajo, kako je nas lani hrulila „Gorica“ na najnesramnejši način ter nam podtikala, da je neuspehov na gimnaziju kriva narodno-napredna stranka, ki zavaja dijake v krokanje, pijančevanje itd. To klerikalno perfidijo smo takrat primerno zavrnil, nò, sedaj pa je gospoda pri „Gorici“ nam dala nehoté zadoščenje. Danes pred 8 dnevi je skončalo prvo šolsko polulelje. Še isti dan je pričela „Gorica“ notico, v kateri govori o neuspehih na naših srednjih šolah ter pravi, da glavno krivdo na neuspehih ima nemška komanda, katero mora prenašati avtohtono slovensko in laško prebivalstvo Primorja. Povzljve pa tudi zastopnike slov. in laškega prebivalstva v Primorju, da je skrajni čas poskrbeti, da se otresemo te nesrečne neopravičene in nikjer utemeljene nemške komande! — Nò, to se čita lepo, pa še lepše bi bilo, ako bi se čitalo v kakem drugem listu in ne v „Gorici“! Očividno je napisala „Gorica“ to notico — ker je izšla že v soboto — po informacijah iz profesorskih krogov, to je iz tistih, iz katerih so se valpala lani v javnost najpodlejša podtikanja na neuspehih na naših srednjih šolah na ramena naprednjakov. Takrat je bila nemška komanda le postranska stvarica in sistem so omenili le tako radi lepšega. — Ali so se sedaj gg. spreobrnil? Valar bi se, kdor bi tako mislil. Prepričani smo, da iz klerikalnih vrst ne pride nikdar nikaka resna akcija proti odpravi nemških srednjih šol na Goriškem. Kdo pa bo tisti bojovnik? Ali morda Gregorčič, Berbuč ali kdo? Pa, saj jih vendar poznamo. Tako le malce peska v oči pa pride včasih prav! — Nò, nas veselji, da vendar enkrat nismo mi krivi teh neuspehov!

Akcija proti našim nemškim srednjim šolam, v katerih se bega in „meče“ našo mladino, da je grdo, valed nemščine in valed sistema, ki je sovražen slovenskemu, prijazen pa laškemu dijaku, pa se mora res pričeti in izbojevati se mora boj, da pridemo do srednjih šol s slovenskim učnim jezikom, kakor je edino prav. Bomo videli, v kaki meri bodo hoteli takrat sodelovati naši ljubeznjivi klerikalci!! V kaki meri se upro tisti nemški komandi, pod katero stojijo!!

Morsko zdravilišče v Gradežu. — Iz nemškega poročila, katero nam je poslal odbor zdravilišča v Gradežu, posreduje, da se je zdravilo lani v Gradežu 252 otrok, in sicer 130 dečkov ter 122 deklic. Po narodnosti deljeni jih je bilo 48 slovenske narodnosti, 67 laške in nemške 143. Iz naše dežele 85, iz Istre 1, s Kranjskega 22, drugi z Nizje-avstrijskega, Štajerskega, Koroškega in Tirolskega. Ozdravelo je otrok popolnoma 127, in sicer 62 dečkov ter 65 deklic. Izdatno se je zboljšalo zdravje 106, nekoliko 14, neozdravljenih pa je ostalo 5. Društvo je imelo dohodkov 47.411 K 37 v, stroškov pa 19090 K 96 v. Preostanek znaša 26906 K 1 v. Premoženje je vredno 10.3906 K.

one, ki ga nosijo, samo v kneževini mazoveški se človek s križem na prsih izpostavlja v nevarnost.

Toda knez mu ježno seže v besedo:

»Ne znamenje križa,« reče, »ker križ tudi mi spoštujemo, marveč vaše pregrehe so tega krive. Ako vas kje drugje vljudnejše sprejemajo, godi se to radi tega, ker vas še dobro ne poznajo.«

Videč, da se nahaja vitez po teh besedah v zadregi, ga vpraša:

»Ali si bil v Sčitnem in nemara veš, kaj se je ondi pripetilo?«

»Bil sem v Sčitnem in vem, kaj se je ondi pripetilo,« odvrne Rotgier »ter prihajam semkaj ne kot nekak poslanec, marveč radi tega, ker mi je izkušeni in bogoljubni naš komtur dejal: »Naš veliki mojster ljubi pobožnega kneza ter zaupa v njegovo pravičnost, med tem, ko odrinem jaz v Marburg, pojdi ti na Mazoveško ter naznani knezu našo krivico, našo sramoto, našo nesrečo. Pravični gospod gotovo ne pohvali nasilnika, vznemirjevalca in napadnika, ki je prelil toliko krščanske krvi, kakor bi ne bil Kristusov, marveč satanov služabnik...«

Sedaj je jel pripovedovati vse, kar se je bilo dogodilo v Sčitnem, kako je Jurand, ko so ga oni sami povabili, da naj pride ter vidi, ali je ona deva, katero so oteli razbojnikom, njegova hči, namesto da bi jim bil za to hvaležen, pridrvil v dvorano, kako je ubil Danvela, brata Gotfrieda, Angleža Huga, von Brachta in dva plemenita pažeta, poleg množice preprostih »knehtov«; kako ga oni, ravnanjoči se po zapovedih božjih, niso hoteli ubiti, marveč so ga končno vlovili v mrežo; on pa da je sam proti sebi dvignil orožje ter se hudo ranil; kako so končno ne le v gradu, marveč tudi v mestu mnogi ljudje ob času groznega viharja po tem dogodku slišali smeh in glasove, kli-

čočje v ozračju: »Naš Jurand! Sovražnik križa! Prelivatelj nedolžne krvi! Naš Jurand!«

Vse pripovedovanje, in zlasti poslednje Križarjeve besede, so napravile na navzoče poslušalce močan vtis. Polastil se jih je strah, če mar Jurand zares ni pozval nečiste duhove na pomoč... vsled česar je nastala za nekaj časa gluha tišina. Toda kneginja, ki je bila tudi navzoča v dvorani in ki je močno žalovala za Danušo, ker jo je iskreno ljubila, obrne se iznenadoma k Rotgieru v vprašanju:

»Vi pravite, vitez,« je rekla, »da ste si domišljevali, ko ste oteli ono odurno deklico razbojnikom, da je to Jurandova hči in da ste ga radi tega pozvali v Sčitno?«

»Dà, milostljiva gospa!« odvrne Rotgier.

»A kako ste mogli misliti kaj takega, ko ste pravo Jurandovo hčerko videli pri meni v gozdnem gradiču?«

Rotgier je bil v škripkih, kajti na to vprašanje ni bil pripravljen. Knez vstane ter strogo pogleda Križarja, Nikolaj iz Dolgega lesa, Mrakota iz Mocarjeva, Janko iz Jagelnice ter drugi mazoveški vitezi takoj priskočijo k menihu in ga vprašajo z groznimi glasovi:

»Kako ste si mogli to misliti? Govori, Nemeč! Kako je moglo to biti?«

Brat Rotgier se zavé. ter reče:

»Mi redovniki ne gledamo žensk. Pri milostljivi gospé kneginji je bilo v gozdnem gradiču dokaj dvornic; nù, katera je bila med njimi Jurandova hčerka, tega ni nihče vedel od nas.«

»Danveld je vedel to,« oglasi se Nikolaj iz Dolgega lesa, »on je govoril z njo na lovu.«

»Danveld že stoji pred Bogom,« odvrne Rotgier, »in jaz porečem o njem samo to, da smo drugega dne

našli na njegovi krsti razcveteno rožo, katere v tem zimskem času ni mogla položiti tje kaj človeška roka.«

Znovi je nastalo molčanje.

»Kako ste izvedeli, da je bila ugrabljen Jurandova hči?«

»Brezbožnost in drznost tega prestopka je razglasila to novico kakor pri vas, tako tudi pri nas. Ko pa smo izvedeli to, dali smo takoj za eno sveto mašo v zahvalo za to, da je bila ugrabljen zgolj navadna dvornica, ne pa katera vaših otrok.«

»Vsekako pa se čudim, da ste mogli ono spako smatrati za Jurandovo hčer,« reče knez.

A Rotgier odvrne:

»Danveld je dejal: Časih sam satan prevari svoje služabnike; mogoče, da je spremenil tudi Jurandovo hčerko.«

»Razbojniki, kot preprosti ljudje, niso mogli ponarediti Kalebove pisave in Jurandovega pečata. Kdo je mogel to učiniti?«

»Hudi duh.«

In zopet nihče ni znal najti odgovora.

Rotgier pogleda knezu drzno v oči ter reče:

»Meni zares zbadajo nalik meču v prsi ta vprašanja, ker v njih tiči nekak sum. Toda jaz zaupam v pravičnost božjo in v modr resnice. Torej vprašam vašo knežjo milost: ali je nas Jurand obdolžil tega zločinstva, in ako je temu tako, čemu je poprej, nego smo ga mi pozvali v Sčitno, po vsej meji nakrog iskal razbojnikov, hoteč hčerko odkupiti od njih?«

»Dà, to je resnica!« reče knez. »Toda, ako tudi nečesa skrijete pred ljudmi, ne skrijete ničesar pred Bogom. V prvem hipu je vas dolžil, potem pa si je nekako premislil...«

(Dalje pride.)

Most pri Barki. — Dela napredujejo tako, da se upa, da bo otvorjen ta novi most čez Sočo koncem junija. Dovožne ceste bodo v kratkem končane. Na mostu dela okoli 100 ljudi. Gledalcev pri tem znamenitem delu pa tudi nikoli ne manjka.

Isprej sodnijske. — Na zatožni klopi je sedel Lud. Richter, rojen l. 1874 v Šleziji, obtožen goljufije in tatvine. Na Reki je živel v gostilni Ane Kelove ter ni nič plačal, trdil pa, da ima podedovati denar ter da ima za to odvetnika na Reki. Moža Kela je pregovoril, da je šel celo z njim na potovanje, češ, da si preskrbi doma vse potrebne dokumente ter potem dvigne dedščino. Na poti pa je Kel zaspal, Richter pa mu je pobral dokumente in denar ter jo popihal. Richterja so prijeli v Gorici ter mu prisodili sedaj 6 mesecev ječe.

Anton Pitamec iz Volč, 22 let star, je bil obtožen težke telesne poškodbe. Prišlo je bilo v gostilni do prepira, in Pitamec je pokodoval Ant. Lebana in Jos. Ipvaca. Obtoženec se je izgovarjal na pijanost. Obsodili so ga na leto trde ječe s postom in trdim ležiščem vsaki tretji mesec.

Trgovka s sadjem Josipina Rožič iz Šmartne je bila obtožena goljufije, da je naročila od tvrde Reja v Trstu sadja, katerega potem ni plačala. Obtoženka ni tajila, da je narotila, ali je rekla, da se je blago slabo razpečevalo, da se je pokvarilo, da zato ni mogla plačati, da pa že plača takoj, ko bo mogla. Sodni dvor jej je prisodil 6 tednov zapora.

V Dornbergu sta se pričkala A. C. in I. V. v neki gostilni baje radi domačega g. nuncja. Ko je C. odšel iz gostilne, ga je napadel V. ter nevarno ranil na čelu, vsled česar so ga privedli v tukajšnje bolnišnico.

Mlekarfel Katarini Vižintinovi iz Rupe je pokradel nekdo dve posodi z mlekom; v eni je bilo 5 litrov, v drugi pa 8 litrov mleka v vrednosti 6 K. Zgodilo se je to na Korsu in v ulici Barzellini.

Na nogo je padla kovaču Bobnerju, ki dela pri mostu čez Barko, močna železna traverza; prenesli so ga v tukajšnje bolnišnico. Baje je noga močno poškodovana.

Z okna v prvem nadstropju je padel v Rastelu 4½ letni Marcel Čadež. Otrok se je močno poškodoval na glavi in na nogah.

Zaprli so nekega Ivana Fratrika, ker si je dal izplačati od različnih gostilničarjev in mesarjev v Gorici denar za prešiče in govejo živino, katere pa potem ni nikoli dal. Na ta način je izvil iz ljudi nekaj sto kron.

Bratno društvo „Zaloščo“ v Dornbergu vabi na plesno veselico, katero priredi dne 22. februarja 1903 v prostorih gospoda J. Sinigoja. Vspored: 1. Brož: „Napred“, koračnica, udarja domači tamburški zbor. 2. Volarič: „Na boj“, poje domači pevski zbor. 3. Julijev: „Silvestrova noč“, fantazija, udarja domači tamburški zbor. 5. Volarič: „Oblačku“, poje domači možki zbor. 5. Vogrič: „Tisoč in en poljub“, valček, udarja domači

tamburški zbor. 6. Volarič: „Nos“, poje domači možki zbor. 7. Ples, pri katerem udarja domači tamburški zbor. Vstopnina k veselici 40 vin., sedeži 30 vin., k plesu 3 K in sicer do 11. ure 2 K, potem 1 K. Začetek točno ob 4. uri popoldne.

„Senožetki povelj“ vabijo na veselico s plesom in igro, katero prirede v nedeljo, dne 22. februarja 1903. v prostorih restavracije na „Stari pošti“. Vspored: 1. Nčived: „Zvezna“, pesem. 2. Gospod regisseur, saljivi prizor. 3. „V boj“, pesem. 4. Hajdrih: „Jadransko morje“, pesem. 5. Tombola. 6. „Lepa naša domovina“, pesem. 7. Krojač in čevljar, saljivi prizor. 8. Ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za osebo 50 vinarjev, obitelj 1 krono.

Ker je čisti dobiček namenjen družbi sv. Cirila in Metoda, se preplačilom ne stavijo meje.

Mejnarni panorama v hotelu „Boheme“ je naprava, katero si je vredno ogledati. Ta teden do jutri je na vrsti znamenita vojna Burav z Angleži. Tu se vidijo markantni slučaji iz te vojne, spozna se deželo in ljudi, vojake, pregnance, generale itd., tako da se dobi s pogledom na te prizore še le prave pojme o vojni v južni Afriki. Vsaki teden je druga serija. Kdor še ni videl panorame, naj gre pogledat, ker za 40 v bo videl toliko lepega, da bo zadovoljen. Priporočamo.

Podpisano sadjarsko in vinarsko društvo odda letos 400 cepljenih dreves in okoli 30000 kolci ameriških trt riparia portalis in rupestris monticola, kakor tudi nekoliko bilf. Vsak ud, ki je plačal letnino za l. 1901, dobi brezplačno hrusko in 4 jabelka, kolci pa po 20 vinarjev 100. Neudje plačajo za 1 hrusko 40 vin., za 1 jabelko 30 vin. Udom se bodo delila drevesa 25 t. m. pepelnica) popoldne, ostala drevesa se bodo razprodajala v nedeljo 1. marca. Cepiči se delé brezplačno.

Letni občni zbor in volitev novega odbora bo na občnino društvenega ustanovljenja t. j. dne 19. marca.

Sadjarsko in vinarsko društvo v Kanalu, 18. februarja 1902.

Predsedništvo. Izjava. — Usojam si slavnemu občinstvu naznanjati, da me g. Franc Weiss ne zastopa od 1. februarja t. l. v nikakem oziru več.

Ob dnem naznanjam svojim cenjenim naročnikom na razglednice in fotografske izdelke, da bodem od sedaj naprej o prilikah osebnih potoval po deželi, ter sprejemal naročila na vse izdelke fotografske stroje. Priporočevaje se svojim cenjenim sorojakom v mestu in na deželi, bivam z odličnim spoštovanjem udani

Anton Jerkič, fotograf.

Svetovno znano je, da dajo Mauthnerjeva napojena semena pese za pičo največji pridelek. Ravno tako izvrstna kakor tudi nedosežna so Mauthnerjeva zena ena in cvetlična semena.

Nova trgovina. — Usojava si vlijudno naznanjati, da otvoriva popolnoma novo urejeno trgovino manufakturnega blaga na Corsu Verdijevem in v Šolski ulici št. 5., vogal bivše okrožne sodnije.

Priporočujoč se za obilen obisk, zagotavlja solidno in točno posredstvo ter beleživa z odličnim spoštovanjem

Hedžet & Koritnik.
Čedno mesečno sobo, kje bolj v sredi mesta, isto v Gorici stalno bivajoč gospod. Ponudbe na naše upravnistvo.

Išče se učenca za trgovino z manufakturnim blagom. Ponudbe na upravnistvo.

Razgled po svetu.

Atentat na našega cesarja dne 18. febr. 1853. — V sredo je bilo 50 let, odkar je napadel na Dunaju našega cesarja ogerski krojaški pomočnik Ivan Libenji iz Čakvara, fanatiziran mladenič 22 let. Cesarja je zadel z nožem zadej v vrat ter ga ranil k sreči le nevarno. Pozorišče temu napadu je bilo na bastaji nad starimi koroškimi vrati, kjer je cesar na sprehodu ogledoval oddelke vojakov v vežbanju. Adjutant cesarjev, grof O'Donnell, in mešan Eltenreich sta pograbila Libenjiya ter ga vrgla na tla, na kar ga je prišla policija. Da ni zadel nevarnejše cesarja, je preprečila zapona velike oficirske kravate, katero je nosil cesar. Libenjiya so obesili dne 26. febr. ist. l. pri „Spinnerin am Kreuz“.

Državni zbor. (Dolge.) — V razpravi o vojni predlogi je izjavil nemški konservativen Schrott, da je skržila njegova stranka svoje zahteve na najnujnejše, ker ne more doseči se vseh zahtev glede na olajšanje v vojaški službi. Zahteva, da se odpravi dolžnost, udeleževati se vojaških vaj tudi v 11. in 12. službenem letu; več vojakov, kakor doslej, naj se pošlje na dopust že po dveh letih, itd. Soc. Schuhmeier je zahteval odpravo vojaške takse za tri najnižje razrede. Dr. Herold je premotril več odredov v vojski, trdi, da so ugovori proti dveletni vojaški službi slabo utemeljeni. Zahteval je strogo spoštovanje jezika posameznih vojakov. Stranka njegova bo glasovala proti predlogi. Nemški liberalci Schücker je izjavil, da njegova stranka bo glasovala za predlogo, ker je povisjanje potrebno glede na zavezništvo z Nemčijo. Kršč. soc. Wohlmeyer je tudi povedal, da bo glasoval za predlog. Nemški nacionalni Chiari je tudi izjavil, da njegova stranka je za predlogo. Ako je trozveza garancija za mir, naj bo ista močna, in poleg močne Nemčije mora biti močna tudi Avstrija. — Posl. Conci je opozarjal, da so troški za vojsko za prebivalstvo že neznosni ter da je dolžnost zastopnikov narodov postaviti jez naraščajočim stroškom za vojaške potrebe. Zahteval je izvedenje reforme vojaškega kazenskega postopanja ter uvedbo dveletne vojaške službe. V vojski naj se odpravijo nekateri načini kaznovanja, ki so nedostojni za današnje čase. Njegova stranka bo glasovala proti predlogi. Mladočeh Udrzal je rekel, da se vojna uprava prav nič ne briga za poslanca, marveč dela, kar se jej zljubi. Parlament je gledališče marionet s spretnim impresarijem dr. Körberjem. Mladočehi bodo glasovali proti vojni predlogi, da tako protestirajo proti sedanjemu regimu. Dr. Lueger je rekel, da je vojni minister odgovoril: „Togodno na zahteve njegove stranke, in sicer glede olajšanja vojaškega službovanja jedinim vzdrževateljem rodbin ter glede dobave za vojsko

in oprostenja vojaških vaj v zadnjem službenem letu. Zato je njegova stranka za vojno predlogo. Schönerer s tovariši zahteva v interpelaciji do min. predsednika natančno pojasnilo o delokrogu in delovanju češkega ministra-rojaka Rezeka. Zahtevajo odpravo češkega ministra. Eldersch je povdarjal gospodarsko propadanje ljudstva, katerega so kriva velika vojaška bremena.

Eldersch je obsojal zapiranje vojakov, ki se javljajo v materinem jeziku, napadal je generala Galgocziya, Steiner pa je obsojal postopanje z vojniki v ječah in bolnišnicah. Biankini je rekel, da dalmatinski Hrvatje ne morejo več prenašati vojaških stroškov. Fressl je obžaloval pogoste slučaje samonorov v vojski. Predlog Schuhmeierjev o uvedbi dveletne službe je bil odklonjen z 213 proti 109 glasovom. Na to je bila vojna predloga sprejeta v drugem in tretjem čitanju. Prih. seja bo v petek.

Ruski kružok v Ljubljani ima poleg svojih običajnih večerov vsako sredo se konverzijske večere s čajem, na katerih se čitajo spisi Puškina in Gogolja; učenci in učenke jih čitajo že prav gladko. Za vajo v ruskem govoru so taki večeri velike vrednosti.

Nemško gledališče v Ljubljani. — Kranjska hranilnica se je bila odločila dati na leto po 40.000 K, da se sezida v Ljubljani nemško gledališče. Sedaj se je nabralo že 240.000 K. Zemljišče so že kupili, in sicer Cenkarjevo v Gradišču, nedaleč od „Zvezde“. Ko naraste denarja za 400.000 K, se začne zidati gledališče.

Določeni kongres vinogradnikov iz cele Avstrije se bo vršil v Spljetu letos. Tako e določil v to pooblaščen odbor v Kremsu.

Na korlet družbe sv. Cirila in Metoda za Istro prirediti meščanstvo in vseučiliška mladina v Zagrebu dne 15. marca t. l. velik koncert in ples. Prirejevalni odbor šteje več književnikov, umetnikov, trgovcev itd.

Nova železnica. — Železniški minister je obljubil slov. štajerskim poslancem, da se kmalu začne predpriprave za gradbo železnice iz Polzele v Kamnik ter stranske proge v Gornjigrad.

Macedonija. — Turki sultan je izdal povelje, da se ustanovi dva nova polka konjenikov. Turčija je nakupila v to svrhu 3800 konj. — Glavno akcijo pri reformah v Macedoniji bosta vodili Avstrija in Rusija. Nemčija je tudi že pritrčila načrtu reform. Baje pritiska tudi velik del angleških politikov na vlado, da naj prisili Turčijo v uvedbo predlaganih reform. Turčija pa se bo bržčas branila teh, zato ne pojde v Macedoniji brez prelivanja krvi.

Razne vesti. — V Petrogradu so ulomili tatovi v Izakovo katedralo ter pobrali raznih dragocenosti in slik v vrednosti 100.000 rubljev. — V Pragi se je pojavil zadnje dni zopet tifus. V minoleh tednu so imeli v mestu 34, v predmetjih pa 10 slučajev. — V Cetrtek sta se dvobojevala v Budimpešti minister Fejervary in posl. Lengyel. Minister je lahko ranjen na roki. — Četvorica deklet na Reki je kradla z grobov razne nakite in trake, hoté iti z njimi na ples. Ali policija jih je prišla. — V Ameriko se je odpeljalo te dni z ljubljanskega kolodvora 242 oseb, med njimi 208 Hrvatov in 34 Kranjcev. — V Bukaresti je umoril nekdo 55-letno Agapijo Strahinescu ter odnesel 30.000 frankov v gotovini in vrednostnih papirjev za več nego 100.000 frankov.

Zapiski mladega potnika.

(Dolge.)

Piše B. V.

Gobelinski po stenah, velika rokokó zrcala, mize pozlačene in udobni zametasti stoli z zakrivljenimi naslonjali podajo tej sobani lice pristnega salona osemnajstega veka. Svinčnik je držal po papirju. Včasih je vstopil kak vesten Nemec, ki se je jezil nad svojo potovalno knjigo. Sploh je videti na foru, Palatinu in na Kapitolu največ Nemcev, dočim je v Vatikanu bolj mednarodno občinstvo. Pedantične Nemce mika je ono, kar dela preglavice učenim glavam, torej posebno razvaline, ker je treba mnogo že popred vedeti in ker se vsakdo lahko izkaže po svojih močeh kot učen arheolog. Drug razlog je tudi dejstvo, da polovica Kapitola je bojda v nemških rokah; tam je poslanstvo v palači Caffarelli in nemško arheološko društvo.

Najiminitnejši so tukaj kipi iz bron. Kapitolinska volkinja, najbrž etrusko delo, je stala na Palatinu blizu slovečega figovega drevesa in je bila pač vsakemu pravemu Rimljanu svet kip. Dan za dnevom je videl ta simbol rimske moči in nasilja vsak državnik, vsak navaden meščan, ves narod rimski od časa kraljev pa do razpada države. To je simbol značilen za Rim, da ga ni najti boljšega. Ta volkinja s svojim divjim, po plenu hrepenečem in nenasitnem izrazu cele glave karakterizuje izborno Rim, ki si je podvrgel ves svet, od nenasitne vladateljnosti pognan, ugonobil neštete narode, izsesal jih brez konca in kraja, in vse to edino le v svrhu, da je mogel zadovoljevati brezmejnemu razkošju in vsem človeškim strastem. V vsem tem dejanju in nehanju rimskega naroda ni niti ene etične ideje, in ako bi bili vprašali kakega Rimljana, zakaj rimski vojskovodje osvajajo svet, bi prišel v največjo zadrego in ne bi mogel dati dobrega odgovora. Italijanski državnik d'Azeglio izraža

v svojih memoarih jako zdravo in lepo misel, da naj si prizadevamo presojevati filozofične, politične in verske sisteme, usode narodov, vlad in strank, umotvore in sploh vsa človeška dejanja, stavlajoč si edino to le kratko vprašanje: »Ali je to dobro ali slabo učinkovalo na ljudi.« To je pač edini pravi, enostavni kriterij, ki nas bode varoval marsikatero zmoto. In če merimo po tem merilu, koliko historijske navlake bi morali enkrat za vselej vreči med staro šaro in koliko vlad in junakov bi morali uvrstiti med javne zločince. Ako se dosledno držimo tega pravila, ne zabredemo v kaos historijskih, političnih in ekonomskih struj. Praktičen politik, ki je s svojo razboritostjo pripomogel k združitvi Italije in ki je kot minister umno spravil v sklad kolesca in uredil štrne na onih ogromnih statvih, katere imenujemo moderno državo, oznanja ta le nauk: Delajte v blagor ljudem; kar pospešuje njihovo srečo, vse to je lepo, dobro, veliko, čislano, kar jim je pa v gorje, vse to je grdo, nizko, sramotno in graje vredno. Ako bi točno izvrševali ta nauk, ne bi smeli z zatisnjenimi očmi poklekati pred onim orjaškim spomenikom nasilja in neomejene okrutnosti, ki nam predstavlja antični Rim. Gnus in stud bi morala porajati v nas, ako nabrojimo nebroj imen rimskih osvajalcev, ako omenimo strogega, praktičnega, neusmiljenega Katona starejšega, ljubitelja muz in zagovornika grškega svetovnega naziranja, ter sposobnega politika Scipiona Afrikanca, maščevalnega in žolčljivega Marija, finega, epikurejskega in krvočnega Sulo, bogatega bankirja Krasa in slavljudnega častilakomnega Pompeja. Ako bi res imeli toliko Herderjevega humanizma v sebi, kolikor velevala imeti moderna kultura, morala bi nam biti dolga vrsta rimskih državnikov deveta briga. Nikdar pa ne smemo predaleč zagaziti v svojem teženju po humaniteti. Nikdar ne smemo pozabiti, da so bili ti možje upravičeni, in sicer dostikrat, ubrati pot brezobzirnosti in krutosti, kajti drugače ne bi bili dosegli toliko uspehov in Rima bi se polastili tuji narodi. Zatajiti ne moremo, da so

bili oni nedosežni državniki, katerim se pač naši današnji lastniki različnih portfeljev ne morejo postavljati ob bok. Oni so sicer počenjali velike politične pogreške, ali tudi izvrševali gigantska dela.

Junij Brut je pristen Rimljan iz časov ljudovlade in povsem mož starega kopita. Hladen, resen, strog človek, kateremu je realna politika vse, intelektualno življenje nič. Neizprosni v boju, največji poštenjak kot posamičnik, ki pa more kot državljani v javni skupščini odobriti največje zločine, pravi anonimni utemeljitelj rimske moči. Egoistična skrb za rodbino, dom in državo gleda iz teh globokih oči, ki silno oživljajo vso glavo. Nos je nekoliko, ali ne preveč, nos orla.

Ni dvoma, da je konj iz bron v isti dvorani originalno grško delo. Realistika tega konja je nepopisna; na široko stopa in ta lep korak izziva naše občudovanje. Zadnje noge so pa tako postavljene kakor da bi hotel v istem trenutku zmeniti korak s skokom. Glava je podobna mali plemeniti glavi naših Lipicancev. Gobec je nekoliko odprt, kakor da grize železo in hoče žvekati uzdo, ali pa glasno rezgetati. Velike, napihnjene nosnice so krasno izdelane. Eno oko je v normalni legi, drugo pa silno plastično obrnjeno proti jahaču, kakor da bi konj ravnokar bil nekaj začul in napel vso svojo inteligenco. Vse priznanje zasluži umetnik, ker je to igranje z ušesi tako dobro pogodil. Vrat je debel, močen, ali vendar graciozen. Koža je ravno pod glavo močno nagubana, ker je konj vrat močno upognil. Postave je male, ali precej dolge. Na hrbtu je prejel sedel jahač, ali nepoklicana roka ga je odstranila, in sedaj je na onem mestu velika luknja.

Videli smo danes dovolj, čas je, da odidemo.

Bil je bister spomladanski dan, zrak je bil jasen in prozoren, solnce svetlo in jarko. Kupola cerkve sv. Petra se je silno razločno odbijala od temnomodrega azura. Mahal sem jo ravno preko ogromnega trga, ko je pridrdral iz-

Wilhelmov oblič.

Ta oblič, ki se izdeluje izključno le v lekarni

Fraňa Wilhelma

c. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko

se rabi z dobrim uspehom v vsakem slučaju, to se sploh rabi kak oblič. Posebno koristen pa je pri starih nevetljivih bolečinah, kakor pri kurjih očeh, roženici itd. Dotično bolno mesto se očisti, potem se oblič namaže na kos tof. ta ali usnja in se nanje položi. Cena zavitku 80 vln. 12 zavitev 7 kron, 5 ducatov 30 kron. V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatelj direktno.

15%
pod navadno ceno
razprodaja radi poznega zimskega časa
J. ZORNIK
Gorica, Gosposka ulica 7
vse zimsko blago, kakor: krasne volnene
serpe, rute, podoblike, vsakovrstno gorko
Jaeger-pirilo, rokavice, nogavice, bluže zimske
čevlje, volno, kožuhovino itd.
Nikdo naj ne zamudi lepe prilike
za ceni nakup.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu
v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke
iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi
raznovrstne pljache, n. pr.: francoski Cognac,
pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goružice (Sens), Ciril-
Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo
v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«.

V odlikovanem fotografskem ateljeju

Ant. Jerkič,

Gorica, Gosposka ulica št. 7. II. nadstropje
se izdelujejo vsa v fotografsko stroko
spadajoča dela v najmodernejšem stilu
in z neprekosljivo natančnostjo po jako
zmernih cenah. Priporoča se tudi v iz-
delovanje krajevnih in drugih
razglednic, ki so priznane kot naj-
lepše.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Ant. Jerkič, fotograf.

Otvoritev gostilne.

Podpisana naznanjata, da sta otvorila

c. 1. jan. 1903

= GOSTILNO =

„Agli antichi tre amici“

za vojašnico št. 11

(bivša gostilna „Tre amici“)

Izvrstna kuhinja. Najboljša briska
in furlanska vina. Postrežba točna po
zmernih cenah.

Za mnogobrojen obisk se toplo
priporočata

Ivan in Terezija Culot.

Kdor hoče vzdržati pri zdravju
toli otroke kakor tudi odraslene, mora
vporabljalati

pravo štokfiževo olje,

ki je priznано kot najbolje sredstvo.

Prodaja se **garantovano pristno**
v mirodilnicah

Anton Mazzoli — Gorica.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica

M. Poveraja v Gorici

na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-
garn, piquet lastink, adria, ševjet itd., blaga iz av-
strijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, porilo
vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam
za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se
prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-
goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5.40 in više

15 dalje 8.50

vrhne suknje vsake mode 15—

za čistilo dubovščino 24—

blatce 5—

Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.

Za dame in gosplice:

Haveloke 25 K

Sako in pelegrine 9

V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po

zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanjo trgovino pohištva trvdke

Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza

vecchia št. 1, katero bomo vo-

dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Prosiva zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor:
cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje,
strojna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi
orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

**kuhinjskega in hišnega
orodja, pečij, štedil-
nikov po brezprimerno
nizkih cenah.**

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojfo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih nosilcev
v Gorici.

Pocinkana žica
za vinograde po znižanih cenah!

Pozor!
Eno krono nagrade
izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditili
najine nove al. žanske blagajne, da je kupil pri
naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!

vozček, ki je vozil štiri dame iz našega pensiona. mlado
pofrančeno Dunajčanko s teto in dvema izredno elegant-
nima Angležkinjama v muzej antičnih kipov. Tudi moja
pot je vodila to jutro tja. Na levi je Campo santo dei
Tedeschi, na desni kupola cerkve sv. Petra. Treba je
hoditi okoli cele cerkvene apside, in sedaj šele zapazi oko,
koliko prostora zavzema cerkev, potem drži ravna pot na-
ravnost k vhodu muzeja. Na meji papeževih vrtov, ki se
raztezajo na levi strani ceste, vidim na utrjenem zidu ita-
lijanskega vojaka, ki je tam na straži in ki se vidno dolgo-
časi. Pri vhodu, podobnem vratom kače srednjeveške
trdnjave, ki vodi na trg sv. Damaza, je nekoliko Švicarjev,
ki mi kažejo pot. Pot ob dolgi vatikanski knjižnici, v koje
pritičju so papeževe kolarnice, nima konca ne kraja. Končno
pridem do neke klančine in vstopivši položim svoj obol. V
prvi dvorani sem se priključil damam kot cicerone. Nikdar
nisem pač slutil, da posetim prvokrat največjo zbirko nagot
na svetu v spremstvu štirih dam. Odkritosrčno izpovedam,
da sem povsem pozabil, da so vsi ti pani, satiri, nimfe,
driadne in amaconke precej nedostatno oblečene. Oni, ki
se borijo v imenu morale proti antični umetnosti, niso
vredni, da jih obsevajo pravi njeni žarki.

Neki vratar nam je otvoril vrata, ki vodijo na balkon,
odkoder je razgled po celem Rimu. Na desni se razprostira
palača z jako priprostim, treznim pročeljem in dolgo vrsto
oken. Tam v drugem nadstropju biva namestnik Božji. Ravno
pod papeževimi okni je prislonjena na zid palače mala nizka
hišica. Pod nami globoko spodaj je vodomet z ladijo Bra-
manta. Trenutki najčistejšega umetniškega užitka so nas
čakali. Stresel sem se, ko sem zagledal Laokoonta, tako živo
in plastično je stal pred mojimi očmi. Začel sem razlagati
svoji lepi spremljevalki spremljive vrline tega remek — dela.
Omenil sem Lessingovega Laokoonta, katerega je čitala še
celo že teta, ona drobna in živahna Francozinja. Lessing je
pisal ono svoje sloveče delo, ne da bi bil videl prej kipa.

To je pač že navada Nemcev, da pišejo o kaki stvari tisoč
in tisoč strani obsegajoče folijante, ne da bi je prej videli.
Ko sem pa stopil pozneje pred Apolona Belvederskega, so
bile moje prve besede, da je to sinteza grško-rimskega duha.
Koliko kopij tega kipa sem že videl, in vendar mi je bilo
vse novo. Prepričal sem se, da kopija nikdar ne doseže
originala, in da gledalec, ki je videl do sedaj le kopije, najde
na originalnem kipu mnogo novega ali tudi mnogo zna-
nega. Pri pravih umetniških delih se ni nikdar bati, da bi
se jih kedaj naveličali.

Dolgo časa smo sedeli pred Lizipovem Apoksiomenom.
Kip Demostenov me je očaral. Slednjič smo še videli ap-
partamento Borgia. Strašno je, da je treba po klasičnih
umotvorih gledati te srednjeveške oklope in meče in dolge
nerodne muškete. Nekatere sobane so že opravljene v okusu
šestnajstega veka s starinsko hišno opravo. Trde hrastove
klopi, lepo izrezane ob velikih oknih, vabijo na odpočitek.
Pinturikijevi freski krasijo te obokane sobane, v katerih je
morda bivala, uživala, trpela in grešila Lukrecija in kjer si
je Cezare v mraku posedaje ob oknu izmišljeval svoje
naklepe.

To je bil prvi obisk. Oslej sem mnogokrat romal
mimo apside sv. Petra in ob vatikanski biblioteki v to ve-
liko hiralnico antičnih bogov in herojev. Večna nevenljiva
zasluga papeštva je, da je otvorilo vrata Vatikana svojim
nekdanjim največjim nasprotnikom, ki so ležali pozabljeni v
skritih kotih in stoprav po dolgih vekih zagledali luč solca.
In te pohabljen bogove in boginje je papeštvo gostoljubno
sprejelo. Ta bog ni imel nog, onemu je manjkal nos, tre-
tjemu uho; ta ali ona boginja je izgubila fine prstke svojih
nožic ali ročic, drugi je barbarska roka odbila glavo, da je
kazala le svoje bohotne prsi in božansko lepe ude; tretja
je izgubila svoj život, da je le njena glava morala pričati,
da jo je ustvaril od bogov navdihnen mojster. In papeži
so poklicali zdravnike, ki so z dletom v roki popravljali,

kar se je dalo popravljati, toda oni skoro nikdar niso kli-
cali krojača, ki bi jih odel v obleke, da bi bili bolj podobni
krščenim stvorom in da bi se filister manj zgražal nad njimi.

Kako se naj popisuje galerija kipov ali slik? Tako
vpraša nekje Taine. In res popis galerije je vedno kočljiva
reč in nevarnost je vedno velika, da se čitatelj dolgočasi
pri naštevanju. Treba je pa res, da si izberemo izmed
ogromnega števila kipov nekoliko takih, ki nas zanimajo in
o katerih se moremo nekoliko pogovarjati, dasi morebiti
niso vsi zaznamovani v Bedekerju z jedno ali dvema zvezdama.

Dvojne mramorne stopnice vodijo v takozvano Sala
della biga. Žrtvujoči Rimljan je znamenit po veličastni togi,
katera mu ovija tudi plešasto glavo, gubosklad je izveden
z občudovanja vrdno spretnostjo in skrbnostjo. Ta stavec
s tem trpkim obrazom, nagubanimi lici ter bridkim krem-
žastim izrazom okrog usten ima mnogo podobnosti z Brutom
na Kapitolu. V desni roki drži krožnik, s katerim bode
žrtvoval. Ves prešinjen je od svoje svete častne dolžnosti
ki ga privede v dotiko z bogovi.

Fokion nosi oni jahalni plašč, ki je veličazen za
študij grških noš in katerega so Grki imenovali himation.
Ta resni nekoliko skeptični mož je pač morebiti najčistejši in
nam najbližji značaj med grškimi državniki. Kot konse-
rativec se ustavlja novotarjam in trdnem prepričanju, da more
Orkom le še pomagati priprostop in nepokvarjenost starih
časov. On je največji nasprotnik vladajoče politične morale
Grkov in on hoče imeti neomadeževano ime; njegove roke
ne smejo biti zamazane niti od krvi niti od denarja. Sreča
njegovih sodržavljancev je edini cilj njegovega življenja. Z
bojišča pride, še ima čelado na glavi in samo s plaščem je
ognjen. Svojim nasprotnikom kliče: »Kaj mi pa hočete
storiti? Jaz sem pošten mož, imam čisto vest. Dasi sem
poštenjak, vendar sem prepričan, da ima le pogoje za ob-
stanek združena Grška pod zaščito tujega kralja. Moja
misel je smela, ona nikakor ne more ugajati demagogom

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krušič

krojaški mojster v Vrtni ulici šte. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Na zahtevo gospode z dežele sem vedno na razpolago ter tudi postrežem osebno z uzorci na njihovem domu.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franko v Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče mirušnega in drobnega blaga ter tkanin, proge in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševaljarje.

Svetinjice. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Višna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejniho s in trgih ter na deželi. 2 35-8

Učenec

se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga.

Ponudbe sprejema **Albert Moser** trgovec na Javorniku, Gorenjsko.

Dobroznani vinski cvet

„Ancora“,

ki služi pri pretakanju vina, se prodaja samo v mirodilnicah

Ant. Mazzoli — Gorica.

Zaščitna znamka: BIONO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

Iz Richterjeve lekarnice v Pragi

priporočamo kot izvrstno bel ublažujočo mazilo; za ceno 80 h, kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s „SIDROM“ namreč, iz RICHTERJEVE lekarnice in vame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.

Elisabethgasse št. 5.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Najcenejši izvir dobrih

ur s 3-letnim pisanim jamstvom

Hanns Konrad,

izvir ur ter zlatim — Most št. 250.

(Česko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura i. p. lja gld. 3.75

Fina srebrna ura 5.25

Fina srebrna ura 1.20

Budilnik iz 1.75

Tvrda je odlik kr. orlom;

ima zlate in srebrne svinjice, zastav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastonj!

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalic

priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škodo cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podpore v narodne in obecnokoristne namene.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: Humbert Bozzini -- Gorica.

ali le ona nas more rešiti. — Jedno najlepših poprsi Zeusa, ki se nam je sploh ohranilo, je Zevs otrikolski v okrogli dvorani. Fidijski je ustvaril drug tip očeta bogov in ljudi, ki se močno razlikuje od poznejšega ideala, ki je lebel nekoliko vekov pozneje umetnikom pred očmi. Gosti lasje se ovijajo kakor griva pravičnega obraza.

Čelo je jasno, mirno in veličastno, oči ležijo globoko. To niso poteze človeka, temveč boga. Ta Zevs je pravi grški Jehova; mir, harmonija in uprav božja modrost in nepremagljiva volja se spajajo v celoten utis, ki je nepozaben za gledalca. V sosednji dvorani ste dve hermi, Aspazija in Periklej. Ako niso Grki hoteli komu posvetiti celega kipa, izklesali so na vrhu podolga stola stalo glavo. — Taka herma je posebno pripravna, da stoji na kakem javnem trgu. Glava Aspazije je božanska, nos kratak in pravilen, raven, tanek, povsem grški, ustnice fine, podbradek ljubk, čelo ni preveliko in zakrito z lasmi, ki tvorijo na grški način tanke štrene. Izraz glave, ki je ovita s prtom, je vrlo duhovito in resen, to je pač žena, ki hoče in mora ovladati može, ako naj bi bila srečna in zadovoljna. Periklej je ob strani; grški napis veli, da je to herma sina Ksantipa iz Aten. On je rojen vladar in kakor vstvarjen za politično življenje. To so plemenite poteze poluboga, krepeki ali fin nos, vendar nežne ustnice in lepa brada. Na teh ustnicah sedi Peitho, boginja zgovornosti. Kar ta mož hoče, to se izvrši. — Dva koraka od Perikleja ob nekem stebri je druga herma, glava je odbita, le napis Solon javlja, kaka glava je bila tam. Na spodnjem delu podnožja se vidijo prsti v arhaičnem slogu in pod nogami pa jedina beseda: fidijs. Na steni je v okviru pesem »Prosopopeia di Pericle alla santità di Pio VI.« To je dolg slavospev, popisuje se, kar se je godilo s kipom, dokler ni zagledal zopet solnčne luči in bil izkopen; končno prostavlja pesnik Pija VI., ob čegar času je Rim nadkrilil Priklejeve Atene. Pesen je tiskana na orumenelem papirju, ki je okrašen z miniaturnimi.

Nekoliko vekov prej se je pa našel v vinogradu nekega rimskega meščana kip Laokoontov, ki zavzema v vatikanski zbirki eno najodličnejših mest. Kip je bil le nekoliko pohabljen; Laokoontu je manjkala iztegnjena desnica, istotako je tudi mlajši sin izgubil na glavo naslonjeno desnico. Napoleon tudi temu kipu ni prizanesel. Laokoon je moral potovati iz Rima v Pariz, od koder se je pa takoj po padcu Napoleonovem, kakor tudi nebroj drugih ugrabljenih umetnin, vrnil v solnčno Italijo. Dogodek, katerega predstavlja umotvor, je posnet po Vergilijevi »Eneidi«.

Prva kača se vrže na Laokoonta, ovije se mu okoli celega telesa v dvojni zasuki in ga pikne v trebuh; ledovje se vsled str. ene, a pika krčevito stisne. Kača se omota za hrbtom z repom okoli. Odlahti desne roke. Zastonj se skuša otresti tega groznega objema. Plemenito lice izraža vso neizmerno fizično trpljenje, in vendar bolečine niso skazile lica. Največji užitek podaja študij telesne in duševne bolesti, ta dva izraza povsem različne vrste trpljenja sta na nepopisen način spojena. Pogled je obrnjen k nebu, kakor da bi bogove prosil pomoči. — Druga kača se ne muje že omotala okrog stegna in meč, ki so hipoma nabrekli. Vse žile so napete vsled navala krvi. Mišice in cela muskulatura kaže, da napenja Laokoon res vse moči svojega čvrstega telesa, da bi se ubranil smrtonosnemu objemu. Druga kača je tudi še piknila mlajšega sina, ki se pritiska brez nade v rešitev k trepečemu očetu, rana v prsih mu krvavi, smrt mu je že obsenčila obraz. Starejši sin še ni v smrtnem strahu; desnico vzdiguje k očetu, proseč ga pomoči; vidimo, da bi lahko izvil roko iz zapletka kačinega telesa, z levico pa je prijel za kačin rep, ki se je le rahlo ovil okoli spodnjega dela vzdignjene leve piščali.

Taka je skupina, katero so izklesali iz belega debelo-zrnatega mramora trije grški umetniki Agerander, Polidor in Atenodor, ki so pripadali rodeški šoli. Otok Rod je blizu maloazijskega obrežja. Ni čuda, da se je vtihtopil med ta-

mošnje Grke maloazijski barbarski okus, kojemu so ugaljala le kolosalna umetniška dela. Rodeški kolos, ki je pred očeval boga luči, visokočeščenega na tem otoku, se je prišteval sedmerim svetovnim čudežem. Rodeška umetnost torej ni imela v zakupu finega grškega ukusa, ki je preziral ogromne neskladne stavbe in šablonske kipe bogov, kakor so jih upodabljali Egipčanje in drugi barbari. Rod je bil pa ravno na predelu med mrzlim, po ogromnih dimenzijah se odlikujočim, pompozim umetniškim smerom barbarskim in toplim, življenje dihačim grškim smerom. Zato pogrešamo pri tem kipu one pristne, očarujoče grške svežosti. Kip, ki je sicer mojstersko modelovan in čigar kite in mišice so srčno izdelane in pričajo o dletu mojstrov-kiparjev, ima nadnaravno velikost, kar spominja nehotne na azijski upliv. Tudi bi si polnokrven Grk ne izbral predmeta, ki mu daje priložnost, izražati grozne fizične bolečine. Grkom je prijal mir in tiha blaženost na obrazu kipa in oni, ki so ljubili v pesništvu erinije, harpije in nebroj drugih groznih bitij, niso marali v upodabljanje umetnosti takih sužetov, ki bi bili v nasprotju z najvišjim zakonom grške umetnosti, to je z lepoto.

Laokoon ve, da je zaslužil kazen, on je udan boginji, ki je tako strašno kaznovala, vera ga še prešinja in on niti v tem strašnem položaju ne dvomi, da je vse dobro, kar stori Bog, s to mislijo umira in umrje. Še živi v njem iskra upanja, da mu bode dano, žrtvovati bogovom in se naslanjati na vsem onem, na čemur so se mogli naslanjati le Grki.

(Dalje pride.)